

Nieuwe Perspectieven in Onderzoek

Een studie naar de langetermijneffecten van NP op de relaties met vrienden voor jongens en meisjes van 12 tot en met 23 jaar.

Universiteit Utrecht

Abstract

Youth delinquency is a serious problem concerning both youth and the society. New Perspectives (NP) is an intervention aiming to reduce delinquent behavior among at-risk youth aged 12 to 23 years old. The present study investigated the long term effects of NP on the relationships with friends and whether the effects were influenced by gender. The participants were randomly assigned to the intervention group (NP, $n = 12$) and care as usual (CAU, $n = 7$). Data of the participants were retrieved through self-reports. Multivariate analyses (MANOVA) were conducted to examine the main intervention effects and moderator effects. The NP group and CAU group did not differ regarding to deviant and prosocial friends. Furthermore, gender did not moderate the effects of NP on friend relationships. There remains a need for further well-designed research containing a larger sample in order to draw valid conclusions regarding the effectiveness of NP.

Sharon Veugen (5677319)

Simone van den Oord (5710723)

Opleiding: Bachelor Pedagogische Wetenschappen

Cursusjaar: 2017-2018

Begeleider: Sanne de Vries

Tweede Beoordelaar: Natasha Koper

Datum: 21-06-2018

Nieuwe Perspectieven in Onderzoek

In Nederland bestaat de indruk dat het de verkeerde kant op gaat met de jeugd en dat het noodzakelijk is dat de overheid harder moet optreden (Weijers & Eliaerts, 2015). Jeugdcriminaliteit is echter al jaren stabiel en het laat zelfs sinds 2007 een markante daling zien (Van der Laan & Blom, 2006; Weijers, 2017; Weijers & Eliaerts, 2015). Deze daling van criminaliteit is bij meisjes minder sterk in vergelijking tot jongens (Van der Laan, Beerthuizen, & Goudriaan, 2017).

Hoewel er een dalende tendens is te zien in jeugdcriminaliteit, blijft er aandacht nodig voor een kleine groep jongeren die het risico lopen een langdurig en ernstig delinquent gedragspatroon te ontwikkelen (Donker & Slotboom, 2015). Deze groep staat bekend als de *life-course-persistent* groep (Johnsen, Simons, & Conger, 2004; Moffitt, 1993). Deze jongeren worden vaak geconfronteerd met een opeenstapeling van risicofactoren, waardoor het criminele gedrag in stand wordt gehouden (Loeber, Burke, & Pardini, 2009). Een vroeg begin van delinquentie verhoogt de kans voor jongeren met twee tot drie keer om later ook ernstig crimineel gedrag te vertonen (Loeber & Farrington, 2000). Ook hebben deze jongeren een langere criminele carrière in vergelijking tot jongeren die op een latere leeftijd crimineel gedrag vertonen (Lober & Farrington, 2000).

Jeugdcriminaliteit kan worden beschouwd als een belangrijk maatschappelijk probleem met negatieve gevolgen voor de jongeren en de maatschappij (Ashford, 2007; Greenwood, 2008). Zo zijn er verschillende negatieve consequenties op zowel de korte als de lange termijn. Jeugdige delinquenten hebben bijvoorbeeld moeite met het volgen van een opleiding, te integreren in de arbeidsmarkt of het behouden van relaties (Moffitt, 1993). Daarnaast ervaart deze groep veel lasten aan het hebben van een strafblad (Verbruggen, Apel, van der Geest, & Blokland, 2015). Tot slot brengt criminaliteit extra kosten met zich mee voor de maatschappij (McCollister, French, & Fang, 2010). Het is dus van groot belang dat er effectieve preventiemaatregelen en interventies worden ontwikkeld om antisociaal gedrag te voorkomen (Ashford, 2007; Deković & Asscher, 2016; Deković et al., 2011).

Crimineel gedrag onder jongeren ontstaat door een samenspel van verschillende factoren. Dit zijn onder andere de factoren in het kind zelf (impulsiviteit), factoren in het gezin (slechte hechtingsrelatie) en factoren in de omgeving (deviante vrienden, slechte buurt) (Levitt & Lochner, 2001; Loeber & Farrington, 2000).

Zoals hierboven al werd benoemd hebben vrienden van jongeren invloed op het criminele gedrag van jongeren. Naarmate kinderen ouder worden, brengen ze meer tijd door met hun vrienden en de vriendengroep wordt het belangrijkste referentiekader voor jongeren (Hartup, 1999; Mounts & Steinberg, 1995). De invloed van foute vrienden speelt een belangrijke rol bij zowel het ontstaan als het verergeren van delinquent

gedrag onder jongeren (Elliot & Mernard, 1996; Gifford-Smith, Dodge, Dishion, & McCord, 2004). Deviante vrienden blijken zelfs een grotere voorspeller te zijn voor delinquent gedrag in vergelijking tot andere variabelen, zoals familie-, school-, en buurtkenmerken (Elliot & Mernard, 1996).

Vroege preventie is waar het grootste succes voor het bestrijden van jeugdcriminaliteit te behalen valt, maar er wordt nog relatief weinig onderzoek naar gedaan (Ashford, 2007). Een vorm van preventie is secundaire preventie die gericht is op jongeren met een verhoogd risico, in dit geval, op jeugdcriminaliteit (Greenwold, 2008). Uit een meta-analyse is naar voren gekomen dat niet alle secundaire preventieprogramma's effectief blijken te zijn om jeugdcriminaliteit tegen te gaan (Deković, 2011). Uit het onderzoek van Deković (2011) is namelijk gebleken dat een aantal vroege preventieprogramma's niet in staat zijn om een mogelijke verdere criminele carrière te voorkomen. Dit betekent dat verder onderzoek naar secundaire preventieprogramma's nodig is om vast te stellen hoe en op welke gebieden interventies kunnen worden verbeterd.

Er zijn echter ook secundaire preventieprogramma's die wel effectief blijken te zijn voor jongeren die in aanraking zijn gekomen met criminaliteit, en dit geldt vooral voor cognitieve/gedragsprogramma's en programma's gebaseerd op het RNR model (Koehler, Lösel, Akoensi, & Humphreys, 2013). Het RNR model richt zich op drie principes die de werkzaamheid van interventies vergroten in de afname van recidive, namelijk risico, behoeften en responsiviteit (Andrews, Bonta, & Hoge, 1990). Het blijkt dat als interventies voldoen aan deze principes, crimineel gedrag met 35% afneemt (Andrews et al., 1990). Wanneer niet aan het RNR model wordt voldaan bestaat er een kans dat er minimale afnames in recidive zijn of dat recidive zelfs toeneemt (Andrews & Bonta, 2010).

Nieuwe Perspectieven (NP) is een voorbeeld van een secundair preventieprogramma in Nederland dat gebaseerd is op dit RNR model (De Vries, Hoeve, Asscher, & Stams 2014a). Het risicoprincipe bepaalt bij NP wie de interventie moet ontvangen en met welke intensiteit. Vanuit het behoeften principe wordt er gezocht naar de specifieke criminogene factoren bij de jongeren die de oorzaak zijn van het criminele gedrag en waar de interventie zich dan op kan richten. Tenslotte bepaalt het responsiviteitsprincipe hoe de interventie afgestemd moet worden op de specifieke kenmerken van de jongere. Naast het RNR model is NP ook gebaseerd op het *Transtheoretical Model of Behavior Change* (Prochaska & DiClemente, 1984), dat gedragsveranderingen probeert te verklaren door middel van de context.

NP is gericht op adolescenten die risico lopen op het ontwikkelen van een criminele carrière (De Vries et al., 2014a). Daarnaast kan NP worden ingezet voor jongens én meisjes. Uit eerder onderzoek is gebleken dat de effectiviteit van NP niet

verschilt voor jongens en meisjes (De Vries et al., 2015; De Vriest et al., 2017; De Vries et al., 2018). Het is belangrijk om onderzoek te doen naar het verschil in effectiviteit tussen jongens en meisjes. Interventies die worden ingezet voor meisjes, zijn namelijk vaak ontwikkeld vóór jongens (Hipwell & Loeber, 2006). Delinquente meisjes worden hierdoor niet goed geholpen. Bij delinquente meisjes is er namelijk sprake van een specifiek fenotype, risicofactoren en een ander beloop van delinquent gedrag dan bij delinquente jongens. Om de effectiviteit van een interventie te laten slagen voor meisjes is het daarom belangrijk om met bovenstaande variabelen rekening te houden.

Het doel van NP is om te voorkomen dat jongeren afglijden naar criminaliteit. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan het versterken van het sociale netwerk van de jongeren (Elling & Melissen, 2007). Bij de versterking van het sociale netwerk wordt er aandacht besteed aan deviante vrienden, omdat deze een grote invloed hebben op het criminele gedrag van de jongeren. Ondanks de theoretische onderbouwingen van NP is er uit een eerder *randomized controlled trial* (RCT) onderzoek gebleken dat er geen verschil in effectiviteit is gevonden tussen NP en andere interventies (De Vries et al., 2017). Ook één jaar na het einde van de interventie was er geen verschil gevonden in effectiviteit tussen NP en andere interventies (De Vries, Hoeve, Asscher, & Stams, 2018). Daarnaast is er ook geen verschil in effectiviteit gevonden tussen NP en andere interventies met betrekking tot delinquent gedrag en deviante en prosociale vrienden (De Vries, Hoeve, Wibbelink, Asscher, & Stams, 2017).

Dit onderzoek is onderdeel van het hierboven genoemde RCT onderzoek naar de effectiviteit van NP, met een looptijd van 2011 tot 2015. Dit onderzoek kijkt naar het lange termijn effect van NP met betrekking tot het hebben van deviante en prosociale vrienden. Daarnaast wordt er onderzocht of de effectiviteit van NP met betrekking tot deviante en prosociale vrienden verschilt voor jongens en meisjes. De onderzoeksvraag luidt dus als volgt: wat is het lange termijn effect van NP op de relatie met vrienden en is hier een verschil in tussen jongens en meisjes?

Het veranderen van gedrag is een langdurig proces (Prochaska & Velicer, 1997). Sommige behandelingen laten pas maanden of zelfs jaren, na het einde van de behandeling, effecten zien. Deze uitgestelde effecten van therapie worden ook wel 'sleeper effects genoemd' (Moritz et al., 2014). Het is daarom belangrijk om te kijken naar de langetermijneffecten van NP omdat deze kunnen verschillen van eerdere onderzoeken naar de effectiviteit van NP. Er is daarnaast nog weinig bekend over de effecten van preventie in het algemeen (Ashford, 2007), waardoor dit onderzoek hier verdere informatie over kan geven. Op basis van eerdere onderzoeken naar de effectiviteit van NP is de verwachting dat er weinig verschil is in het hebben van deviante en prosociale vrienden voor jongeren die NP hebben gevolgd in vergelijking tot jongeren

die CAU hebben gekregen. Ook wordt er verwacht dat er geen verschil is tussen jongens en meisjes met betrekking tot deviante en prosociale vrienden.

Methoden

In dit onderzoek werden de langetermijneffecten van NP op de relaties met vrienden voor jongens en meisjes van 12 tot en met 23 jaar onderzocht. Er werd gekeken naar de deviante en prosociale vrienden voor jongeren die NP hadden gevolgd in vergelijking met jongeren die CAU hadden gevolgd. Ook werd onderzocht of de effectiviteit van NP met betrekking tot deviante en prosociale vrienden verschilde voor jongens en meisjes. De hypothesen van dit onderzoek waren dat er geen verschil te zien was in de effectiviteit van NP op de relaties met deviante en prosociale vrienden in vergelijking met CAU. Daarnaast werd er geen verschil verwacht tussen jongens en meisjes in effectiviteit van NP met betrekking tot deviante en prosociale vrienden in vergelijking met CAU. Huidig onderzoek was een onderdeel van een overkoepelend onderzoek. Het overkoepelende onderzoek bestond in totaal uit vier meetmomenten, met een voormeting, tussenmeting, nameting en een follow-up na één jaar. Huidig onderzoek was het vijfde meetmoment (T5) van het overkoepelende onderzoek. Dit betreft een follow-up na zeven jaar.

Dit onderzoek was een toetsend onderzoek, omdat er hier onderzocht werd of de opgestelde hypothesen konden worden bevestigd of verworpen (Neuman, 2009). Daarnaast betreft dit een kwantitatief onderzoek, want er werd door middel van data antwoord gegeven op de onderzoeksvragen (Neuman, 2009). Het onderzoeksdesign van dit onderzoek was gebaseerd op een experimenteel onderzoek, namelijk een gerandomiseerd gecontroleerd onderzoeksdesign (RCT) (Neuman, 2009). Er werd gebruikt gemaakt van twee groepen, namelijk een experimentele groep die de interventie NP kreeg en een CAU groep. Ook werden de proefpersonen per toeval toegewezen aan één van de twee condities.

Steekproef

Proefpersonen werden opgenomen in het overkoepelende onderzoek wanneer zij voldeden aan de volgende criteria voor NP: (a) leeftijd tussen 12 en 23 jaar, (b) het ervaren van problemen op meerdere levensdomeinen en (c) het risico lopen op het ontwikkelen of het verergeren van een delinquente levensstijl (De Vries et al., 2018). In dit grotere onderzoek werd er contact gezocht met 101 jongeren. Deze jongeren hadden al één of meerdere keren meegedaan aan de metingen voor het overkoepelende onderzoek. Uiteindelijk was er een complete dataset van 19 jongeren beschikbaar. Hiervan zaten er 12 in de experimentele groep en zeven in de CAU groep. De leeftijdsrange van de jongeren liep uiteen van 18 tot 24 jaar ($M = 20.9$, $SD = 1.8$). De respondenten waren allen woonachtig in Amsterdam of omgeving. Bij dit onderzoek was contact gezocht met de 101 jongeren uit de voorgaande onderzoeken. Er vielen 65

respondenten af omdat zij telefonisch en thuis niet te bereiken waren. Daarnaast vielen 17 respondenten af omdat zij niet aan het onderzoek mee wilden werken. Er bleven hierdoor nog 19 respondenten over. Het percentage uitval van dit onderzoek was 81.19%, waarvan er 46.53% in de CAU groep zat en 34.66% in de NP groep. De steekproef bestond in totaal uit tien jongens en negen meisjes. Van de respondenten hadden zes jongeren een autochtone achtergrond en 13 jongeren een allochtone achtergrond (personen afkomstig uit een ander land dan Nederland). Geen van de jongeren had op moment van afname (T5) nog hulpverlening. Van de 19 jongeren woonden er 18 nog in Amsterdam, waarvan twee jongeren op zichzelf woonden, zeven bij beide ouders/verzorgers woonden en tien jongeren bij één ouder/verzorger woonden. Negen jongeren van de steekproef volgden op dit moment geen opleiding, vijf jongeren zaten op het MBO, vier jongeren zaten op het HBO/Universiteit en één jongere zat op de HAVO/VWO. Drie van de 19 jongeren werkten op dit moment niet, de rest had allemaal wel werk. Van de jongeren had al 36.8% delinquent gedrag vertoond voorafgaande aan het overkoepelende onderzoek.

Tabel 1

Percentages voor Demografische Factoren inclusief chi kwadraat toets en t-toets

	NP ¹ groep (n = 12)	CAU ² groep (n = 7)	Totale groep (N = 19)	
		n (%)	N (%)	χ ² (p)
Geslacht				.090 (.764)
- jongen	6 (60.0%)	4 (40.0%)	10 (52.6%)	
- meisje	6 (55.6%)	3 (44.4%)	9 (47.4%)	
Etniciteit				1.534 (.216)
- autochtoon	5 (83.3%)	1 (16.7%)	6 (31.6%)	
- allochtoon	7 (53.8%)	6 (46.2%)	13 (68.4%)	
	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	t-toets (p)
Leeftijd T5	20.8 (1.5)	21.1 (2.3)	20.9 (1.8)	.451 (.658)
Delictgedrag T1	.3 (.5)	.4 (.5)	.1 (.2)	.394 (.698)

Noot. ¹NP = Nieuw Perspectieven, ²CAU = Care as Usual

Procedure

Proefpersonen werden benaderd vanuit drie verschillende regio's in Amsterdam. De benaderingsperiode duurde van maart 2018 tot en met mei 2018. De respondenten waren verkregen door middel van een al bestaand databestand van voorgaande onderzoeken naar de effectiviteit van NP. Deze jongeren hadden al eerder meegedaan aan onderzoeken over NP. De respondenten werden telefonisch benaderd om deel te nemen aan het onderzoek. Wanneer zij op deze manier niet te bereiken waren werd contact opgenomen met de ouders en er werd een brief naar het adres van de jongere

gestuurd, met de vraag om deel te nemen aan het huidige onderzoek. Ook werden respondenten benaderd via *social media* kanalen. Respondenten met wie op deze wijze geen contact kon worden gelegd werden benaderd door middel van een huisbezoek. Aan de deelnemende respondenten werd gevraagd om een vragenlijst in te vullen bestaande uit 135 vragen. Er werd van tevoren aan de respondenten uitgelegd wat het doel van de vragenlijst was, namelijk de effectiviteit van jeugdhulpverlening in Amsterdam beoordelen. Ook werd aangegeven dat de vragenlijst volkomen anoniem was en dat ze op ieder gewenst moment mochten stoppen met het invullen van de vragenlijst. Verder werd duidelijk gemaakt dat de respondenten op elk gewenst moment vragen mochten stellen over de vragenlijst. De respondenten kregen de keuze om de vragenlijst telefonisch, online, via een huisbezoek of op een afgesproken plek in te vullen. Het duurde ongeveer 20 minuten om de vragenlijst in te vullen.

Onderzoeksinstrumenten

De vragenlijst die werd gebruikt bij dit onderzoek bestond uit vier onderdelen, namelijk de algemene vragen, de Hoe Ik Denk vragenlijst (HID), de *Friends, Family and Self* vragenlijst (FFS) en de Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit vragenlijst (ZDG). De algemene vragen betroffen vragen over de achtergrond, huidige opleiding en woonplaats van de jongeren. Ook werd er een vraag gesteld over de eventuele huidige hulpverlening van de jongeren. Het huidige onderzoek richtte zich op deviante en prosociale vrienden, daarom werd in dit onderzoek alleen de FFS gebruikt. De FFS in dit onderzoek bestond uit 17 vragen beoordeeld door middel van een 5-punt Likert Schaal (1 = geen van mijn vrienden tot 5 = bijna al mijn vrienden). De vragenlijst bestond uit twee constructen. Het eerste construct van de FFS had betrekking op deviante vrienden. Een voorbeeld van een vraag was: *'Hoeveel van jouw vrienden/vriendinnen hebben volgens jou de volgende dingen gedaan in de afgelopen drie maanden: Hoeveel van jouw vrienden hebben op straat iets vernield (zoals verkeersborden, bushokjes etc.)?'* Het tweede construct had betrekking op prosociale vrienden. Een voorbeeld van een vraag hiervan was: *'Hoeveel van jouw vrienden/vriendinnen hebben volgens jou de volgende dingen gedaan in de afgelopen drie maanden: Hoeveel van jouw vrienden die nog op school zitten halen goede cijfers op school?'* Hogere scores op deze vragenlijst wijzen op een hoger aantal deviante vrienden. De interne consistentie van de FFS-vragenlijst was in een ander onderzoek gemeten en bedroeg 0.80 (Dekovic, 1999). De interne consistentie voor de deviante schaal en prosociale schaal van de FFS was voor huidig onderzoek goed, aangezien de Cronbach's α voor de deviante schaal 0.797 was en voor de prosociale schaal 0.859 was.

Analyseplan

Het langetermijneffect van NP op relaties met vrienden en de invloed van geslacht werd geanalyseerd door middel van SPSS *Statistics* 23. In het huidige

onderzoek werd gekeken naar individuele jongeren met geslacht als moderator. De moderator geslacht was als dichotome variabele in de analyses meegenomen. Dit hield in dat er een groep jongens en een groep meisjes was. De afhankelijke variabelen deviante en prosociale vrienden waren in dit onderzoek gemeten door middel van de FFS-vragenlijst. Het geslacht van de jongeren kon achterhaald worden door middel van de algemene vragen van de vragenlijst. Het meetniveau van deviante en prosociale vrienden in dit onderzoek was ordinaal en geslacht was nominaal.

Het langetermijneffect van NP op relatie met vrienden werd gemeten door middel van een multivariate analyse van variantie (MANOVA). Er was voor een MANOVA gekozen omdat er sprake was van een samengesteld construct. Dit betekende dat er meerdere afhankelijke variabelen waren, namelijk deviante en prosociale vrienden. Een MANOVA had de mogelijkheid om meerdere afhankelijke variabelen tegelijk mee te nemen in de test. Dit zorgde ervoor dat je minder toetsen hoeft uit te voeren, waardoor de power toenam en de kans op een Type I fout afnam (Neuman, 2014). Ook kon er met een MANOVA een moderator worden meegenomen, wat in dit onderzoek van toepassing was. De score op de variabele relaties met vrienden op T5 was de afhankelijke variabele en de conditie (NP groep of CAU groep) was de onafhankelijke variabele (factor).

Het langetermijneffect van NP op de relatie met vrienden tussen jongens en meisjes werd gemeten door middel van een *two-way* MANOVA. Geslacht werd hierbij meegenomen als moderator. De moderatoranalyse werd uitgevoerd met als afhankelijke variabelen deviante en prosociale vrienden en als onafhankelijke variabele de conditie en een interactieterm van moderator x conditie.

Ethische verantwoording

Het betreffende onderzoek naar de effectiviteit van NP had de ethische risico's zoveel mogelijk beperkt. Zo waren de gegevens van de jongeren anoniem verwerkt door middel van een proefpersoonnummer. Alle data waren samengevoegd, zodat niet meer te achterhalen was van wie de gegevens waren. Aan het begin van het overkoepelende onderzoek hadden de jongeren en ouders toestemming gegeven om mee te doen aan het overkoepelende en eventueel verdere onderzoeken. Daarnaast was er vertrouwelijk omgegaan met de gegevens van de jongeren. Tot slot waren alle principes volgens de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening in acht genomen (VSNU, 2014).

Resultaten

Delinquentie en probleemgedrag

Van de jongeren die aan het huidige onderzoek hadden meegedaan ($N = 19$), had 36.8% al een delict gepleegd voor het eerste meetmoment, waarvan 15.7% in de CAU groep zat en 21.1% in de NP groep. 10.5% van de jongeren uit het huidige onderzoek had geweld gebruikt voor T1 en dit waren allemaal jongeren uit de NP groep. Van de

steekproef uit dit onderzoek had 47.4% van de jongeren hulpverlening voor T1, waarvan 36.8% in de NP groep zat en 10.5% in de CAU groep.

MANOVA

Een MANOVA was gebruikt om de CAU groep te vergelijken met jongeren die NP hadden gevolgd met betrekking op deviante vrienden en prosociale ($N = 19$). Een MANOVA werd tevens gebruikt om de langetermijneffecten (T5) te onderzoeken van NP op de relaties met deviante vrienden en prosociale voor jongens en meisjes.

Voordat de MANOVA uitgevoerd kon worden, werd met behulp van het programma SPSS *Statistics* 23 onderzocht of aan alle onderliggende assumpties was voldaan.

Uitvoering van de Shapiro-Wilk statistieken en histogrammen voor elke groep toonde aan dat de assumptie van normaliteit in dit onderzoek deels werd geschonden. Er was geen normale verdeling gevonden van de conditie NP op de variabele deviante vrienden. Er waren geen multivariate uitschieters gevonden in de gegevens, wat de veronderstelling van multivariate normaliteit ondersteunt. Ook was de assumptie van multicollineariteit niet geschonden. Tevens was er sprake van een lineaire relatie tussen de afhankelijke variabelen. Tenslotte was Box's M niet significant, wat aangeeft dat de varianties in dit onderzoek homogeen zijn.

Interventie-effecten

In Tabel 2 worden de gemiddelden, standaarddeviaties en interventie effecten van NP en CAU met betrekking tot deviante en prosociale vrienden weergegeven.

Uit de MANOVA analyse kwam naar voren dat er geen significant verschil is gevonden tussen NP en de CAU op de relatie met vrienden. Er is geen verschil in effectiviteit tussen NP en CAU met betrekking tot deviante en prosociale vrienden.

Moderator effecten

In Tabel 3 worden de groepsgemiddelden, standaarddeviaties en moderatoreffecten voor elke afhankelijke variabele weergegeven.

De invloed van de moderator geslacht op het interventie effect werd geanalyseerd door middel van een *two-way* MANOVA. Geslacht heeft geen significant invloed op de effecten van NP met betrekking tot deviante en prosociale vrienden. De effectiviteit van NP verschilt niet voor jongens en meisjes.

Tabel 2

Gemiddelden, standaarddeviaties en interventie effecten van NP (n = 12) en CAU (n = 7) met betrekking tot deviante en prosociale vrienden

	NP ¹		CAU ²		Totale groep		F	T op	Partial η^2
	T1M (SD)	T5M (SD)	T1M (SD)	T5M (SD)	T1M (SD)	T5M (SD)			
	(n = 12)	(n = 12)	(n = 7)	(n = 7)	(n = 19)	(n = 19)	Totaal	T1	
							3.418		.299
FFS									
Deviant	1.86(0.72)	1.23(0.27)	1.56(0.47)	1.63(0.44)	1.75(0.64)	1.38(0.38)			-0.465
FFS									
Prosociaal	3.32(0.57)	3.31(0.96)	3.10(1.01)	3.16(1.03)	3.24(0.74)	3.26(0.96)			-0.016

Noot. ¹NP = Nieuw Perspectieven, ²CAU = Care as Usual. F-waarde is gebaseerd op een multivariate analyse

Tabel 3

Gemiddelden, standaarddeviaties en moderator-effecten van geslacht (meisjes, n = 9 en jongens, n = 10) op deviante en prosociale vrienden

Afhankelijke variabele	Conditie	Geslacht	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>partial η²</i>
					.042	.006
Deviante Vrienden	NP ¹	Man	1.367	.130		
		Vrouw	1.100	.130		
	CAU ²	Man	1.367	2.53		
		Vrouw	1.433	.160		
Prosociale Vrienden	NP ¹	Man	3.167	.513		
		Vrouw	3.452	.592		
	CAU ²	Man	2.929	.513		
		Vrouw	3.476	.592		

Noot. ¹NP = Nieuw Perspectieven, ²CAU = Care as Usual. F-waarde is gebaseerd op een multivariate analyse

Discussie

In het huidige onderzoek is er gekeken naar het langetermijneffect van NP op de relaties met vrienden en of er in deze relatie een verschil is tussen jongens en meisjes. Deze onderzoeksvraag is opgedeeld in twee deelvragen. De eerste luidt als volgt: wat is het langetermijneffect van NP met betrekking tot het hebben van deviante en prosociale vrienden? De tweede deelvraag is: is er in verschil in effectiviteit van NP met betrekking tot deviante en prosociale vrienden tussen jongens en meisjes? Op basis van eerder onderzoek was de verwachting dat er geen verschil in effectiviteit zou worden gevonden tussen de NP groep en de controlegroep met betrekking tot deviante en prosociale vrienden. Ook werd er verwacht dat er geen verschil in effectiviteit zou worden gevonden tussen jongens en meisjes.

Uit ons onderzoek is gebleken dat er geen verschil in effectiviteit is gevonden tussen de NP groep en de CAU groep met betrekking tot deviante en prosociale vrienden. De resultaten van het huidige onderzoek zijn in overeenstemming met eerdere

onderzoeken naar de effectiviteit van NP, waarin ook geen verschil is gevonden tussen de NP groep en de controlegroep met betrekking tot deviante en prosociale vrienden (De Vries et al., 2015; De Vriest et al., 2017; De Vries et al., 2018). Ook uit andere onderzoeken naar secundaire preventieprogramma's voor jeugdcriminaliteit is gebleken dat desbetreffende interventies ook niet altijd effectief blijken te zijn (Deković et al., 2011). Ook verschilt de effectiviteit van NP met betrekking tot deviante en prosociale vrienden niet voor jongens en meisjes. Dit is tevens in overeenstemming met eerder onderzoek naar effectverschillen van interventies tussen jongens en meisjes (Zahn, Day, Mihalic, & Tichavsky, 2009). Bovendien is uit eerdere NP onderzoeken naar effectverschillen tussen jongens en meisjes ook geen verschil gevonden (De Vries et al., 2015; De Vriest et al., 2017; De Vries et al., 2018).

Een reden waarom NP niet effectiever is gebleken dan de controlegroep kan verklaard worden vanuit het RNR principe (Andrews, Bonta, & Hoge, 1990). Bij de uitvoering van de interventie NP zijn er te zwaar criminele jongeren en te licht criminele jongeren meegenomen in de NP groep. De interventie NP is slechts gericht op licht criminele jongeren, waardoor deze twee groepen jongeren niet goed aansloten op de intensiteit van NP. Het risicoprincipe van de NP interventie is in zulke gevallen niet goed afgestemd op de jongeren (de Vries, Hoeve, Asscher, & Stams, 2014b).

Een andere reden voor het gebrek aan effectiviteit van NP kan worden verklaard vanuit het feit dat NP zich vooral richt op de individuele jongeren. Er is gerapporteerd dat in 46% van de trajecten geen contacttijd is besteed aan het sociale netwerk. Er is niet voldaan aan de voorgeschreven contacturen met de jongeren en het netwerk. Dit geeft een verklaring waarom NP weinig verbeteringen heeft aangebracht in de relatie met vrienden (de Vries et al., 2014b).

Sterke punten en beperkingen

Dit onderzoek kent een aantal beperkingen, die in acht moeten worden genomen. Het huidige onderzoek is gebaseerd op een kleine onderzoeksgroep ($N = 19$). Dit is onvoldoende om een uitspraak te kunnen doen over de effectiviteit van een interventie. Volgens Weisz, Doss en Hawley (2005) is ten minste een onderzoeksgroep van 50 jongeren nodig per groep (NP en controlegroep), om een uitspraak te kunnen doen over de effectiviteit van een interventie.

Een andere beperking van dit onderzoek is dat er niet naar alle uitkomstmaten is gekeken. Er is bijvoorbeeld niet naar denkfouten gekeken, wat tevens een belangrijk subdoel is van NP. Ook is er niet gekeken naar de mate van delinquentie, wat het hoofddoel is van NP. Hierdoor is het niet mogelijk om een volledig onderbouwde uitspraak te kunnen doen over de effectiviteit van NP.

Daarnaast is dit onderzoek alleen uitgevoerd in Amsterdam, waardoor dit onderzoek ook niet representatief is voor de rest van Nederland.

Tevens was er niet voldaan aan de assumptie van een normale verdeling bij de uitvoering van een MANOVA. Dit betekent dat de resultaten niet geheel betrouwbaar zijn en niet goed geïnterpreteerd kunnen worden. De resultaten die voortvloeien uit dit onderzoek moeten daarom met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Tenslotte is er in dit onderzoek gebruik gemaakt van zelfrapportage vragenlijsten. Dit betekent dat de informatie over de jongeren alleen verkregen is door de jongeren zelf. Dit kan een vertekend beeld opleveren, omdat er niet meerdere informanten zijn meegenomen in het huidige onderzoek (Reitz, Prinzie, Dekovic, & Buist, 2008).

Naast de limitaties kent dit onderzoek ook een aantal sterke punten. Dit onderzoek kijkt naar de langetermijneffecten van NP. Het blijkt dat het veranderen van gedrag een langdurig proces is, waardoor het noodzakelijk is om vaker de effectiviteit van een interventie te beoordelen, omdat de effecten pas later op kunnen treden (Prochaska & Velicer, 1997). Een ander sterk punt van het onderzoek is dat er hier specifiek wordt gekeken naar de verschillen tussen jongens en meisjes. Dit is van belang omdat meisjes andere risicofactoren hebben dan jongens en er nog weinig onderzoek is gedaan naar de effectiviteit van interventies voor meisjes (Asscher, Deković, & Eichelsheim, 2012).

Conclusie en aanbevelingen

Jeugdcriminaliteit heeft vergaande gevolgen voor de samenleving en voor de jongeren zelf, zoals mentale-, gezondheids-, en financiële problemen (Ashford, 2007; Greenwood, 2008). Om deze nadelige gevolgen van jeugdcriminaliteit tegen te gaan, is het van belang om tijdig een evidence-based interventie aan te bieden aan deze jongeren. Uit het huidige onderzoek en eerdere onderzoeken is gebleken dat NP niet effectiever is dan andere interventies met betrekking tot deviante en prosociale vrienden. Ook is er in deze relatie met vrienden geen verschil gevonden tussen jongens en meisjes. Het is om deze reden niet noodzakelijk om NP in deze vorm aan te bieden in de praktijk. De interventie zou eventueel doorontwikkeld kunnen worden door bijvoorbeeld de doelgroep aan te scherpen en zorgvuldige risico- en behoeftetaxatie uit te voeren. Daarnaast zou NP zich meer kunnen focussen op het sociale netwerk van de jongeren, waardoor deze interventie meer invloed kan hebben op de relatie met vrienden.

Het is tevens aan te bevelen om een volgend onderzoek naar de effectiviteit van NP uit te voeren onder een nieuwe en ook grotere steekproef. Ook is het van belang de focus niet alleen te leggen op slechts één stad, maar een meer verspreid onderzoek te doen in heel Nederland. Tenslotte is het aan te bevelen om meerdere informanten mee te nemen om een beter inzicht te krijgen over het gedrag van de jongere. Deze informanten zouden bijvoorbeeld ouders, leerkrachten of vrienden kunnen betreffen.

Referenties

- Asscher, J. J., Deković, M., & Eichelsheim, V. I. (2012). De behandeling van delinquente meisjes. In A. Slotboom, M. Hoeve, M. Ezinga en P. Van der Helm (Eds.), *Criminele Meisjes en Vrouwen: Achtergronden en Aanpak* (pp. 279-292). Amsterdam: Boom Lemma Uitgevers
- Andrews, D. A., & Bonta, J. (2010). Rehabilitating criminal justice policy and practice. *Psychology, Public Policy, and Law*, 16, 39. doi:10.1037/a0018362
- Andrews, D. A., Bonta, J., & Hoge, R. D. (1990). Classification for effective rehabilitation: Rediscovering psychology. *Criminal Justice and Behavior*, 17, 19-52. doi:10.1177/0093854890017001004
- Ashford, B. (2007). Towards a youth crime prevention strategy. *Youth Justice Board*. London Google Scholar.
- Deković, M. (1999). Risk and protective factors in the development of problem behavior during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 28, 667-685. doi:10.1023/A:1021635516758
- Deković, M., & Asscher, J. J. (2016). Interventies voor jongeren met antisociaal gedrag. In I. Weijers (Eds.), *Justitiële Interventies: Voor Jeugdige Daders en Risicjongeren* (pp. 147-165). Amsterdam: Boom Juridische Uitgevers.
- Deković, M., Slagt, M. I., Asscher, J. J., Boendermaker, L., Eichelsheim, V. I., & Prinzie, P. (2011). Effects of early prevention programs on adult criminal offending: A meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 31, 532-544. doi:0.1016/j.cpr.2010.12.003
- De Vries, L.A., Hoeve, M., & Asscher, J.J., & Stams, G. J. J. M. (2014a). Onderzoek naar de programma-integriteit van Nieuwe Perspectieven in Amsterdam. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- De Vries, L. A., Hoeve, M., Asscher, J. J., & Stams, G. J. J. M. (2014b). The effects of the prevention program 'New Perspectives' (NP) on juvenile delinquency and other life domains: study protocol for a randomized controlled trial. *BMC Psychology*, 2, 1-10. doi:10.1186/2050-7283-2-10
- De Vries, L. A., Hoeve, M., Asscher, J. J., & Stams, G. J. J. M. (2018). The long-term effects of the youth crime prevention program 'New Perspectives' (NP) on delinquency and recidivism. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 1-23. doi:10.1177/0306624X17751161
- De Vries, L. A., Hoeve, M., Wibbelink, C. J. M., Asscher, J. J., & Stams, G. J. J. M. (2017). A randomized controlled trial of the effectiveness of the youth crime prevention program 'New Perspectives' (NP): Post-treatment changes and moderator effects. *Children and Youth Services Review*, 82, 413-426. doi:10.1016/j.childyouth.2017.10.011

- Elling, M. W., & Melissen, M. (2007). *Handboek Nieuwe Perspectieven*. Woerden: Adviesbureau van Montfoort.
- Elliott, D., & Menard, S. (1996). Delinquent friends and delinquent behavior. *Delinquency and Crime: Current theories*, 28-67. Cambridge of University Press.
- Gifford-Smith, M., Dodge, K. A., Dishion, T. J., & McCord, J. (2005). Peer influence in children and adolescents: Crossing the bridge from developmental to intervention science. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 33, 255-265.
doi:10.1007/s10802-005-3563-7
- Greenwood, P. (2008). Prevention and intervention programs for juvenile offenders. *The Future of Children*, 18, 185-210. doi:10.1353/foc.0.0018
- Hartup, W. W. (1999). Constraints on peer socialization: Let me count the ways. *Merrill-Palmer Quarterly*, 45, 172-183. doi:stable/23093323
- Hipwell, A. E., & Loeber, R. (2006). Do we know which interventions are effective for disruptive and delinquent girls? *Clinical Child and Family Psychology Review*, 9, 221-255. doi:10.1007/s10567-006-0012-2
- Johnson, L. M., Simons, R. L., & Conger, R. D. (2004). Criminal justice system involvement and continuity of youth crime: A longitudinal analysis. *Youth & Society*, 36, 3-29. doi:10.1177/0044118X03260323
- Koehler, J. A., Lösel, F., Akoensi, T. D., & Humphreys, D. K. (2013). A systematic review and meta-analysis on the effects of young offender treatment programs in Europe. *Journal of Experimental Criminology*, 9, 19-43.
doi:10.1007/s11292-012-9159-7
- Levitt, S. D., & Lochner, L. (2001). The determinants of juvenile crime. *Risky Behavior Among Youths: An Economic Analysis* (pp. 327-374). University of Chicago Press.
- Loeber, R., Burke, J. D., & Pardini, D. A. (2009). Development and etiology of disruptive and delinquent behavior. *Annual Review of Clinical Psychology*, 5, 291-310.
doi:10.1146/annurev.clinpsy.032408.153631
- Loeber, R., & Farrington, D.F. (2000). Young children who commit crime: Epidemiology, developmental origins, risk factors, early interventions, and policy implications. *Developmental and Psychopathology*, 12, 737-762.
doi:C9CAB48D65935A247F6C107ED2E72CBF
- McCollister, K. E., French, M. T., & Fang, H. (2010). The cost of crime to society: New crime-specific estimates for policy and program evaluation. *Drug Alcohol Depend*, 108, 98-109. doi:10.1016/j.drugalcdep.2009.12.002.
- Moffitt, T. E. (1993). Adolescence-limited and life-course-persistent antisocial behavior: A developmental taxonomy. *Psychological Review*, 100, 674.
doi:10.1.1.314.783

- Moritz, S., Veckenstedt, R., Andreou, C., Bohn, F., Hottenrott, B., Leighton, L., Köther, U., Woodward, T. S., Treszl, A., Menon, M., Schneider, B. C., Pfueller, U., & Roesch-Ely, D. (2014). Sustained and "sleeper" effects of group metacognitive training for schizophrenia: A randomized clinical trial. *JAMA Psychiatry, 71*, 1103-1111. doi:10.1001/jamapsychiatry.2014.1038
- Mounts, N. S., & Steinberg, L. (1995). An ecological analysis of peer influence on adolescent grade point average and drug use. *Developmental Psychology, 31*, 915. doi:10.1037/0012-1649.31.6.915
- Neuman, W. L. (2014). *Understanding research*. Londen: Pearson Education Limited.
- Prochaska, J. O., & Velicer, W. F. (1997). The transtheoretical model of health behavior change. *American Journal of Health Promotion, 12*, 38-48. doi:0890-1171/9
- Van der Laan, A. M., Beerthuizen, M. G. C. J., & Goudriaan, H. (2017). Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit, 1997 tot 2015. In A. G. Donker, R.A. Roks, B. Rovers, M.B. Schuilenberg, M. Smit & E. Snel (Eds.), *Justitiële Verkenningen: Dalende Jeugdcriminaliteit* (pp. 28-50). Amsterdam: Boom Juridische Uitgevers.
- Van der Laan, A.M., & Blom, M. (2011). *Jeugdcriminaliteit in de periode 1996 – 2010*. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum.
- Verbruggen, J., Apel, R., van der Geest, V., & Blokland, A. (2015). Werk, uitkeringen en criminaliteit. Kwetsbare jongeren gevolgd van 18 tot 32 jaar. In I. Weijers & C. Eliaerts (Eds.), *Jeugdcriminologie: Achtergronden van Jeugdcriminaliteit* (pp. 515-531). Amsterdam: Boom Juridische Uitgevers.
- VSNU. (2014). Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening. Retrieved from: <http://www.uu.nl/files/ubdnldenederlandsegedragscodewetenschapsbeoefeningpdf>
- Weijers, I. (2017). Inleiding. In I. Weijers (Red.), *Jeugdstrafrecht in Internationaal Perspectief* (pp. 15-19). Den Haag: Boom/ Lemma.
- Weijers, I., & Eliaerts, C. (2015). Jeugdcriminaliteit: Wetenschap, media en politiek. In I. Weijers, C. Eliaerts (Reds.), *Jeugdcriminologie: Achtergronden van Jeugdcriminaliteit* (pp. 13-25). Den Haag: Boom.
- Weisz, J. R., Doss, A. J., & Hawley, K. M. (2005). Youth psychotherapy outcome research: A review and critique of the evidence base. *Annual Review of Psychology, 56*, 337-363. doi:10.1146/annurev.psych.55.090902.141449 10.1146
- Zahn, M. A., Day, J. C., Mihalic, S. F., & Tichavsky, L. (2009). Determining what works for girls in the juvenile justice system: A summary of evaluation evidence. *Crime & Delinquency, 55*, 266-293. doi:10.1177/0011128708330649